

Van Harenstraat 46
Postbus 175
8470 AD Wolvega
Tel: (+31) 0561-613933
Fax (+31) 0561-613586
E: info@omnydevries.nl
Web: www.omnydevries.nl

Advocaten
Mr. A Kroondijk
M: (+31) 0622452718
E: kroondijk@omnydevries.nl

Mr. A.J. Roos
M: (+31) 0618948826
E: roos@omnydevries.nl

Mr. S. Vaupell
M: (+31) 0617196296
E: vaupell@omnydevries.nl

Mr. E.H. de Vries
M: (+31) 0622383117
E: devries@omnydevries.nl

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Minister mevrouw C. van Nieuwenhuizen

Via www.internetconsulatie.nl

Wolvega, 14 september 2020

Inzake: Vereniging Particulier eigenaren Buitendijks/ Ministerie I&W
Betreft: Internet consultatie Ontwerp-agenda Waddengebied 2050
Ref.nr.: 01.2020.486

Geachte heer/mevrouw,

Namens de vereniging van particuliere grondeigenaren en hun gebruikers in Noord-Friesland Buitendijks, en (...) dien ik hierbij een reactie in op de ontwerp-agenda Waddengebied 2050.

Vereniging

De vereniging heeft als doel het behartigen van de (collectieve) belangen van de grondeigenaren en hun gebruikers in Noord- Friesland Buitendijks.

Noord-Friesland Buitendijks maakt onderdeel uit van het Waddengebied. In dit buitendijks gebied bezitten particuliere eigenaren gronden in de zomerpolders, alsmede op de kwelders. In totaal is er ca 150 ha grond in particulier eigendom.

Inspreek

Allereerst moet opgemerkt worden dat de eigenaren het betreuren dat zij niet betrokken zijn in de het beleidstraject tot nu toe. In tegenstelling wat de minister dus stelt in haar brief van 9 juli 2020, zijn niet alle partijen betrokken geweest bij de totstandkoming van de ontwerp-agenda. Graag zou de vereniging in het verdere traject alsnog onderdeel uitmaken van het Omgevingsberaad Waddengebied. De eigenaren bezitten een schat aan ervaring en kennis van de werking van het gebied, waaronder de invloed en gevolgen van de zee bij hoogtij en storm, maar ook de invloed van verzilting en broedvogels. Zij hebben de gronden al generaties lang in eigendom en gebruik.

Cultuurhistorische waarde

De gronden van de eigenaren liggen voornamelijk in de zomerpolders en hebben ter plaatse een agrarische bestemming en worden volwaardig agrarisch gebruikt.

De eigenaren zijn het eens met het behoud en ontwikkeling van de unieke waarden van het landschap van het waddengebied c.q. het versterken door behoud en ontwikkeling van de waarde van het waddengebied als levend landschap en van het cultureel erfgoed. De eigenaren missen daarentegen echter in de agenda (o.a. hoofdstuk 3 ruimtelijke vertrekpunten) de benoeming van de zomerpolders als een belangrijke kernwaarde van het waddengebied. De zomerpolders met zomerdijken zijn een onderdeel van een al eeuwen lange strijd tegen de zee en behoren daarmee tot het cultureel erfgoed.

De zomerpolders met het kenmerkende agrarisch gebruik dienen dan ook als een bestaande kwaliteit te worden ingetekend op de basiskaart & Erfgoed, waarop nu alleen van kwelders wordt gesproken. Kwelders en zomerpolders kunnen niet over een kam worden geschoren. De zomerpolders worden omgeven door de zomerdijk, waardoor het gebied beschermd wordt voor de zee en alleen overstroomd bij grote stormen.

Tevens dienen de zomerpolders bij vertrekpunt 5 op pagina 31 te worden vermeld bij het benadrukken van de verscheidenheid aan kustvormen, alsmede bij vertrekpunt 6 bij de laatste bullit (benutten bestaande elementen).

Voor de volledigheid wordt er op gewezen dat ten gevolge van het voorland en de zomerkaden de primaire kering ter hoogte van de Keegen met een groene bekleding kan volstaan.

Agrarisch gebruik

Het agrarisch gebruik in de zomerpolders, maar ook op de kwelders is eeuwenlang kenmerkend voor het gebied Noord-Friesland Buitendijks (in de Keegen sinds de middeleeuwen) en moet daarin een ruime plek blijven behouden conform de doelstellingen op pagina 24: *'de unieke waarden van het landschap en het cultureel erfgoed blijven behouden en ontwikkelen zich verder'*.

Waarde voor natuur

Het grasland heeft niet alleen belangrijke waarde voor het agrarisch gebruik, maar is ook belangrijk voor de natuur buitendijks.

- De zomerpolders zijn een speciaal ganzenfourageergebied. Ganzen vertoeven daar vanaf de herfst tot in juni. In Friesland is een forse ganzenproblematiek. Het buitendijks gebied dient als opvang voor binnendijks. De ganzen bevinden zich met name op het aantrekkelijke eiwitrijke gras in de zomerpolders.
- Grasland is voorts een zeer belangrijke factor in de CO2 opslag, daar waar slib juist zeer stikstofrijk is.

- Het agrarisch gebruik kan buitendijks ook een belangrijke rol spelen in de diversiteit en verscheidenheid. Zonder agrarisch gebruik en enige vorm van bemesting veranderd het gebied in één ongewenst grauw gebied met een monotone begroeiing. Het stikstofrijke slib bij slibinvang trekt vooral stikstofminnende soorten aan als schorrekruid. Dat ontwikkelt zich als een grote ruigte. Dat is ook precies wat nu als probleem wordt ervaren.

U merkt donkerte in de agenda aan als kenmerkende kwaliteit van het waddengebied, maar een ruige monotone begroeiing maakt het buitendijks gebied uiterst saai en niet aantrekkelijk en doet absoluut geen recht aan de cultuurhistorie van het gebied, alsmede natuurdoelstellingen voor flora en fauna. De zomerpolders brengen frisheid.

- Voorts kunnen de zomerpolders een belangrijke rol spelen in de broedsuccessen van weide- en wadvogels. Op de kwelders is het broedsucces zeer beperkt door predatie en regelmatige overstromingen (p.37). De zomerpolders bieden daarin veel meer kansen. Dit wordt ook bevestigd door It Fryske Gea. De zomerpolders geven driemaal betere resultaten dan de kwelders.

Natuurinclusieve landbouw in de zomerpolders kan een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van het waddengebied.

Belang voor agrariërs

De buitendijkse gronden spelen voor de eigenaren en de (agrarische) gebruikers daarvan een belangrijke rol in hun bedrijfsvoering.

Het areaal maakt onderdeel uit van hun bedrijf. Het missen van hectares heeft grote gevolgen voor de bedrijfsvoering.

- Ten eerste voor de grondgebondenheid. Minister Schouten heeft in september 2020 juist haar plannen voor de agrarische sector bekend gemaakt in het kader van de mestproblematiek. Het uitgangspunt is dat de agrarische sector circulair moet worden. Alle melkveehouderijen dienen grondgebonden te zijn. Dat betekent dat zij een bepaalde hoeveelheid grond nodig hebben op basis van het aantal dieren dat aanwezig is, zodat alle eigen geproduceerde mest op eigen grond kan worden uitgereden. Verlies van grond betekent verlies van grondgebondenheid met een economisch delict tot gevolg.

- Voorts ontvangen agrariërs betalingsrechten (Europese subsidies) op basis van hun oppervlakte grond. Verlies aan grond betekent verlies van betalingsrechten.

- De zomerpolders bevatten een zeer goede kwaliteit gras met veel mineralen. Dit levert een unieke gezonde voeding voor de dieren op.

- De zomerpolders en kaden zijn aangelegd voor veeveiligheid (vluchtplaatsen).

Behoud

Voor het behoud van de zomerpolders is nodig dat de zomerdijken in stand blijven en de zoutwater inlaat tegen gehouden blijft worden, zoals nu het geval is door dijken en sluizen. De zomerpolders hebben nu een brakke omgeving, waarin het zoetwater overheerst door regenval. Hierin gedijt het gras goed. Indien door zoutwater inlaat de sloten vol komen te staan met zoutwater en bij tijd en wijle (gedurende het hele jaar) het land onder water kan lopen, is het met het gras gebeurd.

Ook neemt de onkruiddruk vanaf de kwelders toe en volgt het vloedmerk z'n weg naar de zomerpolders.

De milieugevolgen van een ramp zoals met de MCS Zoe verspreidt zich in dat geval ook verder het gebied in.

De pilot met cyclisch kwelderbeheer (p. 48) is voor de zomerpolders desastreus en staat haaks op de cultuurhistorie. Het zou bovendien een aantasting van rechten van de eigenaren in houden indien een dergelijke pilot in hun polder plaatsvindt.

Al met al verzoekt de vereniging u de zomerpolders in de agenda een expliciete plek te geven en aan te merken als kernwaarde, zodat gestreefd wordt naar behoud en versterking

Gesprek

Zoals gezegd kan met natuurinclusieve landbouw veel bereikt worden. Graag zouden de eigenaren en bij behorende gebruikers hierover verder met u van gedachten wisselen. Voordat de agenda definitief wordt, zouden zij dan ook graag een nader gesprek met u willen.

Hoogachtend,

Mr. A.J. Roos

